

Jordanije do Izraela, s povratkom z ladjo preko Cipra. Strokovno-potopisno predavanje bo prikazalo utrip prastarih prestolnic in bazarjev Bližnjega Vzhoda od Istanbula, Konye, Edese, Antiohije, Alepa in Damaska do Jeruzalema ter bisere še danes ohranjene arhitekture križarskih gradov.

Predavanje bo temeljilo na diapozitivih, historičnih zemljevidih in rekonstrukcijah.

17. februar 2009, Bojan Erhartič: Jemen

Jemen je (iz)jemen, trdi moj popotni predhodnik. Vendar – roko na srce – vsaka dežela je izjemna. Kaj je tisto, kar v Jemnu človeka prav posebej navduši in nagovori?

Prav gotovo prestolnica Sana, živi, verjetno pa tudi največji muzej na prostem, ki se ponaša z bogato ornamentirano arhitekturo. Puščava človeka tako ali tako vedno in povsod neizmerno nagovori, v družbi beduinov pa še posebej. In oaze, te zelene zaplate sredi puščave in suhih dolin nekdanj mogočnih vodotokov! V njih pa takšne vasi, da si jih človek še v sanjah težko predstavlja! Toplo turkizno Arabsko morje, obdano z vulkani, spere z nas puščavski pesek in popotni prah. Obogateni z izkušnjo Indijskega ocena se umaknemo v prijetno hladno zavetje Jemenskega višavja na zahodu dežele s 3700 m visokimi gorami, na pobočjih katerih se bohotijo neskončne terase kave in kata ter vasice, ki kot orlova gnezda kraljujejo nad dolinami.

Piko na i v mozaiku izjemnosti naredi otok Sokotra, znan po svojstvenem rastlinstvu in živalstvu, kakršnega ne najdemo nikjer drugje na svetu. Jemen je resnično izjemen!

17. marec 2009, Jurij Senegačnik: Mali – sahelska država treh podnebnih pasov

Mali je sicer ena najrevnejših držav v Afriki in na svetu, vendar predstavlja primer relativno stabilnega političnega in gospodarskega razvoja v sahelskem delu afriške celine. Državo sestavljajo trije podnebni in vegetacijski pasovi, pri čemer nas bo predavatelj popeljal v savanski in sahelski pas. Ogledali si bomo nekatere največje kraje in najbolj znana turistična središča, kot so mesto Djenne ter dežela Dogonov. Seznanili se bomo z glavnimi razvojnimi problemi države, ki je znana predvsem kot izvoznica bombaža.

21. april 2009, Jurij Kunaver: Beneška Slovenija, iluzija in realnost

Predavatelj je zadnja leta večkrat obiskal Beneško Slovenijo, zlasti Tersko dolino, zaradi sodelovanja v edini novejši knjigi o tem obrobem slovenskem narodnostnem ozemlju. Beneška Slovenija je preširok pojem, da bi si z njegovo pomočjo lahko nenekkrat predstavljali vso pokrajinsko pestrost tega zanimivega območja na prehodu iz Furlanske nižine v Julijske Predalpe. Najbolj jasno se vsiljuje razlikovanje med vzhodnim, najboljširnjim območjem Nadiških dolin, med srednjim delom, ki je pokrajinsko najbolj zapleten, to je na območju občine Tipane in med zahodnim, od meja Slovenije najbolj oddaljenim in teritorialno najmanjšim delom na območju Terske doline. Vsak od teh predelov, ki bolj ali manj sovpadajo s porečji Nadiže, Karnajte in Tera, ima svoje specifične značilnosti, ki se odražajo tako v dialektu, v navezanosti na bližnje furlanske kraje in v značilnostih prebivalstva. Med njimi je v podolžni smeri zaradi prevladujoče meridianske smeri slemen razmero-

ma malo povezav. Sploh so bile zlasti reliefne značilnosti Beneške Slovenije najbrž eden od poglobitvenih dejavnikov, ki so vplivali na ločenost tega ozemlja od matičnega naroda. Zato je tudi v sedanjih razmerah povsem odprtih meja verjetno iluzorno predstavljati si, da bo Beneška Slovenija z osrednjo Slovenijo v prihodnosti bistveno bolj povezana kot je bila v preteklosti. Za kaj takega bi moralo tudi pri matičnem narodu vladati za lastne manjšine več zanimanja in skrbi. Predavatelj bo svoje z diapozitivi ilustrirano predavanje popestril z vtisi tudi iz krajev, kamor pod dolgim grebenom Velike gore ali pa v jame kraške Bernadije bolj redko zaidejo obiskovalci iz Slovenije.

Katarina Polajnar

Geografski večeri Ljubljanskega geografskega društva v letu 2008

V letu 2008 smo nadaljevali z geografskimi večeri Ljubljanskega geografskega društva, ki potekajo dvakrat v spomladanskem in dvakrat v jesenskem obdobju v dvorani Zemljepisnega muzeja GIAM ZRC SAZU.

V spomladanskem sklopu smo se seznanili s stanjem in perspektivami turizma v Sloveniji. 11. marca smo gostili Majdo Dekleva, direktorico Turistično gostinske zbornice. Turizem, ki je doživel v zadnjih 15 letih izjemen razvoj, nam je predstavila z gospodarskega vidika. V bruto domačem proizvodu dosega 5 % delež, ob upoštevanju njegovih multiplikativnih učinkov pa blizu 8 %. Izpostavila je, da so tren-di turističnega povpraševanja v svetu

vse bolj usmerjeni prav v tisto, kar ponuja Slovenija: "small scale" turizem s pestro ponudbo doživetij v lepem in zdravem okolju. Sedaj je ključno, da se turizem s prostorskimi akti skladno umesti v okolje. Za konec je gostja izpostavila pereče vprašanje, kje dobiti kvalificirano delovno silo za delo v turistično-gostinskih obratih.

Mesec dni kasneje (7. 4.) nam je Katja Vrtačnik Garbas z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani predstavila turizem z okoljskega vidika. Kot enega največjih izzivov turistične industrije v prihodnosti je izpostavila klimatske spremembe. Na predavanju s pomenljivim naslovom "Zimsko-športni turistični produkt prihodnosti – nabiranje regrata?" nam je dokazala, da se vplivi klimatskih sprememb na turizem že kažejo. Ker so smučišča v Sloveniji na relativno nizkih nadmorskih višinah in je tako zagotavljanje snega na mnogih smučiščih že zdaj problematično, lahko predvidevamo, da bo na zimsko-športni turizem pri nas močno vplival že zelo majhen dvig temperature. Če se bodo povprečne temperature dvignile za 2 °C, se bo meja zanesljive zasneženosti v Sloveniji dvignila na 1500 m in več, kar pomeni, da bo, dolgoročno gledano, ekonomsko upravičeno le še obratovanje smučišč na Kaninu, Krvavcu in Voglu. Največji in zaradi smučarskih tekmovalj v svetu najbolj znani slovenski smučarski središči Mariborsko Pohorje in Kranjsko Goro pa z vidika smučarskega turizma najverjetneje čaka bolj žalostna prihodnost.

V jesenskem sklopu smo nadaljevali tam, kjer smo ostali spomladi. 14. oktobra nas je obiskal dr. Igor Žiberna z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. S predavanjem "Trendi spreminjanja višine in trajanja snežne odeje v Sloveniji" nam je razložil, da se podnebne spre-

membe ne kažejo le v spremembah temperatur, pač pa postajajo čedalje očitnejše tudi spremembe v obliki in razporeditvi padavin. Izpostavil je dejstvo, da so alpska smučišča, ki ležijo pod nadmorsko višino 1200 do 1300 m manj perspektivna za bodoče investicije v smučarsko infrastrukturo. Tematiko zimsko-športnega turizma je gost presegel s podatki, da so spremembe v obliki zimskih padavin pomembne tudi z vidika erozije, saj meteorna voda v tekoči obliki v času izven vegetacijske dobe predstavlja večjo možnost za nastajanje novih erozijskih žarišč. Po predavanju se je razvnela živahna debata, med katero je dr. Žiberna predstavil svoj pogled na dejstvo, da je bilo v zadnjih letih kljub segrevanju ozračja na višjih legah nekaj zim "rekordnih" (najdebelejša snežna odeja v Sloveniji je bila izmerjena aprila 2001!).

Na Martinovo smo s trezno glavo prisostvovali predavanju dr. Lučke Kajfež Bogataj z Biotehniške fakultete. Po letu dni je bila dvorana Zemljepisnega muzeja končno spet vsaj za silo polna. Gostja je izpostavila, da so klimatske spremembe tu in da je za marsikaj že prepozno, zato je predavanju dala naslov "Podnebne spremembe in nacionalna varnost". Poudarila je, da se mnoge spremembe odvijajo mnogo hitreje kot so predvideli klimatološki modeli. Zavest ljudi in motiviranost je visoka, nam pa še zmeraj manjka politične volje. Nujno bi potrebovali urad ali službo za prilagajanje podnebnim spremembam, saj le-te vplivajo na prehransko varnost, dostop do pitne vode in energije. S predavanjem je dr. Kajfeževa dokazala, da posledice podnebnih sprememb že ogrožajo tudi našo nacionalno varnost. Čas za preprečevanje sprememb je minil, sedaj je na vrsti prilagajanje!

Bojan Erhartič

Napoved geografskih večerov spomladi 2009

10. marec

Aleš Smrekar: Socialno-ekonomski vidiki vrtičkarstva v Ljubljani

Vrtičkarstvo je kompleksna dejavnost, ki zadovoljuje eksistenčne, fizične, zdravstvene, socialne in psihološke potrebe. Površine z vrtički se v Ljubljani pojavljajo na zelo različno ranljivih in različno velikih območjih, od nekaj deset kvadratnih metrov do nekaj deset hektarjev. Vrtičkarstvo je praviloma dejavnost starejših in manj premožnih občanov. Večina jih živi v gosto pozidanih blokovnih naseljih, polovica med njimi je upokojenih, le tretjina zaposlenih. Na bližnje vrtičke se odpravijo praviloma peš ali s kolesom, na bolj oddaljene pa z osebnimi avtomobili in tudi avtobusi mestnega prometa. Glavni motivi za ukvarjanje z vrtičkarstvom so neposreden stik z naravo, rekreacija in sprostitve ter lastna pridelava zdrave hrane. Večina jih je zadovoljna z razmerami za vrtičkarstvo in si želi obdelovati vrtiček tudi v prihodnje. V predlogu prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana je predvidenih le 0,55 km² vrtičkarskih površin, kar je več kot trikrat manj, kot je bila površina vrtičkov leta 2005.

14. april

Borut Vrščaj: Tla ljubljanskih vrtičkov, onesnaženost, vsebnost hranil ter potencialni vplivi na okolje in zdravje meščanov

Tla v urbanih predelih izpolnjujejo predvsem okoljske funkcije, medtem ko je funkcija pridelave hrane manj pomembna. Slednja je prisotna bolj v sklopu socialno-ekonomskih funkcij